

Бе-Се-Же (Bacillus Calmette - Guerin) ВАКЦИНА **BCG (Bacillus Calmette - Guerin) VACCINATION**

Информации за пациентите **Information for Patients**

Туберкулозата (ТБ) е болест што ја предизвикува бактерија (наречена Мсцобацтериум туберкулозис). ТБ на белите дробови е најчестата форма, иако заболувањето може да се сретне секаде во човечкото тело. Белодробната ТБ се пренесува од едно лице на друго кога со кашлање, кивање или пеење се исфрлаат капки во воздухот. Луѓето кои се во близок контакт можат да ги вдишат овие капки и да се заразат. Повеќето од луѓето кои се заразени немаат симптоми, но мал број на луѓе добиваат активна туберкулоза (ТБ), често пати многу години после првобитната инфекција. Луѓето кои се изложени на ризик од инфекција се:

- Тие кои патуваат во земји каде што ТБ често се среќава, пр: повеќето од земјите во Азија и Африка
- Здравствените работници и негуватели на лица кои спаѓаат во високо ризични групи на заболени од ТБ
- Блиските членови од семејството на луѓе со ТБ.

Што е БЕ-СЕ-ЖЕ вакцина? БЕ-СЕ-ЖЕ е жива вакцина што до некаде обезбедува заштита од ТБ. БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината нема да спречи да дојде до инфекција ако сте изложени на бактериите на туберкулозата, но е поверојатно дека ќе добиете блага локализирана инфекција наместо тешка, опасна по живот болест. Може да земе 6–12 недели за БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината да го произведе заштитниот ефект. БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината може да обезбеди 50–60% имунитет против туберкулозата и кај поединци вакцината ја губи својата ефикасност со текот на времето, понекогаш во рок од 5–15 години.

Децата имаат најмногу корист. Кај децата БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината може да спречи тие да добијат тешка форма на ТБ, како ТБ во мозокот (ТБ менингит). Користа за возрасните е помалку јасна.

Ќе ви треба Туберкулин кожен тест (“Манту тест”) [Tuberculin Skin Test (Mantoux Test)] пред да се вакцинирате за да се провери дали ќе имате позитивна реакција на Туберкулин кожниот тест од претходната инфекција со ТБ или, пак, после вакцинирањето со БЕ-СЕ-ЖЕ. На оние кои што ќе имаат позитивен Туберкулин кожен тест нема да им користи да примат вакцина и можат да добијат силна реакција на местото на вакцината.

Една од слабостите на БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината е тоа што таа често пати прави идните Туберкулин кожни тестови да се покажат како позитивни. Тоа значи дека нема да можеме да разликуваме дали реакцијата е заради ТБ инфекција или е резултат на БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината.

Постојат одреден број луѓе кои не треба да примаат БЕ-СЕ-ЖЕ вакцина. На луѓето со слаб имунитет, ако се болни во тој момент, како на пример од овча сипаница (џицкенпоџ) или неодамна примиле жива вакцина како на пример против сипаница, им се советува да не примат БЕ-СЕ-ЖЕ. Секој поединечно се прегледува пред да се даде БЕ-СЕ-ЖЕ и ќе треба да потпишете официјална согласност пред да бидете вакцинирани.

БЕ-СЕ-ЖЕ и другите живи вакцини. Лицата кои што патуваат во странство и кои треба да примат повеќе од една жива вакцина пред да отпатуваат, треба или: а) да ги примат сите вакцини во ист ден, или б) да чекаат најмалку 4 недели помеѓу БЕ-СЕ-ЖЕ и другите живи вакцини. Тоа е затоа што на имунолошкиот систем на човекот треба да му се даде најдобра прилика да го создаде потребниот имунитет (заштита). Некои други живи вакцини се: преку уста (со пиење) – против тифус, жолта треска, заушки, сипаница, рубела (MMR). БЕ-СЕ-ЖЕ и вакцините со пиење против полио (детска парализа) можат да се примат во рамките на период од 4 недели.

Дали има некакви несакани ефекти од БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината? Како и со секоја вакцина, можат да се појават несакани ефекти и кај секој тоа е различно. Понекогаш местото каде што е ставена вакцината може да боли, да стане црвено и потечено. Тоа, најчесто, поминува само од себе. Може, исто така, да потечат жлездите под мишките или на вратот, што, понекогаш, треба

да се лечи. Многу ретко вакцината може да произведе раширена БЕ–СЕ–ЖЕ инфекција. Тоа, обично, се случува кај луѓе кои што имаат слаб имунитет, вклучувајќи ги и оние лица кои се ХИВ–позитивни, неисхранети или имаат сериозен здравствен проблем. Во ретки случаи настапува и смрт.

Затоа што БЕ-СЕ-ЖЕ не ја спречува комплетно опасноста од заразување со туберкулоза, важно е да се знаат симптомите на активната ТБ, како што се: непрекината кашлица (подолго од три недели), искашлување плунка помешана со малку крв, температура, потење ноќе, необјаснето слабеење и замор. Овие симптоми можат да се појават од многу причини, но ако ги добиете, треба да се обратите во најблиската клиника за градни болести или кај вашиот домашен лекар и да направите рентгентска слика на белите дробови.

Што се случува после БЕ-СЕ-ЖЕ вакцината? После вакцината, мала црвена точка (бабуле) се појавува после една до три недели. Црвената точка најчесто омекнува и пука, создавајќи мал чир кај најголемиот број од луѓето. На чирот може да му требаат до три недели додека заздраве, најчесто оставајќи мала лузна.

Како да го негувате местото каде што е ставена вакцината.

- **Оставете го местото на вакцината да зарасне природно и држете го ЧИСТО И СУВО.** Не ставајте кремове или масла
- Ако е потребно, ставете стерилна газа лабаво врз чирот, но **НЕМОЈТЕ** да ставате фластер или платно директно врз местото на вакцината
- Избегнувајте удирање и дразнење на местото
- Можете да продолжите со сите активности како туширање, пливање и спортување.

Ако сте загрижени или почувствуваате некакви несакани ефекти, ве молиме да се јавите на Службата за спречување и контрола на ТБ (Клиники за градни болести) на:

References:

BCG Vaccine and Consumer Medicine Information: Connaught Laboratories: Canada.

Winks M, Levy M, Westly-Wise V. and The NSW Tuberculosis Advisory Committee. (1994). *Controlling Tuberculosis in New South Wales*. New South Wales Health Department. North Sydney.

Barclay L. A review of BCG complications since the introduction of a different BCG vaccine. 2000. CDC: Darwin. (See <http://www.nt.gov.au/nths/public/cdc/vol5/bcg.htm>)

Colditz GA, Brewer TF, Berkley CS, Wilson ME, et al Efficacy of BCG vaccine in the prevention of tuberculosis - Meta-analysis of the published literature. *JAMA* 1994; 271 (9): 698-702.

Grange JM. Complications of bacille Calmette-Guerin (BCG) vaccination and immunotherapy and their management. *Comm Dis Pub Hlth* 1998; 1 (2): 84-8.

The Role of BCG Vaccine in the Prevention and Control of Tuberculosis in the United States. *MWR*: April 26, 1996 / Vol. 44 / No. RR-4. US Department of Health and Human Services.

The Australian Immunisation Handbook 7th Edition: National Health & Medical Research Council.